

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.015.07.2021

Pan Józef Ignaczewski
Wójt Gminy Bedlno
Bedlno 24
99-311 Bedlno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/048 – Pomoc rolnikom poszkodowanym w wyniku suszy

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Bedlnie ¹ , Bedlno 24, 99-311 Bedlno
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Ignaczewski, Wójt Gminy Bedlno, od dnia 26 października 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Krzysztof Kołach, Wójt Gminy Bedlno, od 26 listopada 2014 r. do 25 października 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja zadań w zakresie szacowania strat w rolnictwie spowodowanych suszą. 2. Realizacja zadań w zakresie udzielenia pomocy finansowej rolnikom poszkodowanym w wyniku suszy.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r., z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających istotny wpływ na działalność objętą kontrolą, a także zdarzeń występujących do zakończenia czynności kontrolnych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	Izabela Sawicka, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/98/2021 z 07 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: „Urząd”

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Gminę Bedlno zadań związanych z pomocą rolnikom poszkodowanym w wyniku suszy.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Urzędzie Gminy zapewniono warunki do rzetelnej realizacji zadań komisji szacujących szkody oraz wywiązywano się z obowiązków nałożonych przez Wojewodę. Działania Wójta były zgodne z Procedurą opracowaną przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi⁴, dotyczącą postępowania związanego z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, umożliwiającą poszkodowanym korzystanie z pomocy łagodzącej skutki klęsk żywiołowych⁵.

Wójt corocznie zobowiązywał sołtysów do informowania właścicieli gospodarstw położonych na terenie Gminy, o możliwości składania wniosków o szacowanie szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi. Pracownicy Urzędu rzetelnie weryfikowali wnioski pod względem kompletności danych i wymaganych załączników. Po szacowaniu szkód przez gminne komisje i ilustracje na miejscu, zgodnie z Procedurą, sporządzano indywidualne i zbiorcze protokoły szkód powstałych na terenie Gminy, określające zakres szkód powstałych w gospodarstwach rolnych. Protokoły wraz z wymaganymi załącznikami terminowo przesyłano do ŁUW.

Rzetelnie rozpatrywano także wnioski dotyczące ulg w podatkach rolnych dla gospodarzy poszkodowanych w wyniku suszy. Po rozpatrzeniu materiałów dowodowych, Wójt w sposób obiektywny uzasadniał decyzje, stosując jednolite zasady przy rozpatrywaniu wniosków. Wszelkie prace związane z szacowaniem szkód rolniczych spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami były pokrywane w całości z dochodów własnych budżetu Gminy.

W Gminie corocznie podejmowano uchwały dotyczące obniżki średniej ceny skupu żyta, będącej podstawą do ustalania podatku rolnego, co stanowiło pomoc dla wszystkich producentów rolnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań w zakresie szacowania strat w rolnictwie spowodowanych suszą

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z opracowaną przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi w latach 2018-2020 Procedurą postępowania związaną z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, umożliwiającą poszkodowanym korzystanie z pomocy łagodzącej skutki klęsk żywiołowych, urzędy gmin na terenie województwa łódzkiego, zostały zobowiązane do:

- rozpoznania rodzaju i rozmiaru niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, które wyrządziło szkody na terenie gminy;
- powiadomienia ŁUW o zamiarze wszczęcia procedury postępowania związanej z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi;

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej „ŁUW”

⁵ Dalej: „Procedura” „Procedura ŁUW”

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- ustalenia odrębnym zarządzeniem imiennego składu osobowego gminnej komisji ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych, stosownie do zarządzenia Wojewody Łódzkiego w sprawie powołania gminnych komisji, a następnie przekazanie tego zarządzenia do ŁUW;
- powiadomienia gospodarstw położonych na terenie gminy o możliwości wszczęcia Procedury związanej z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych, umożliwiającej poszkodowanym korzystać z pomocy łagodzącej skutki klęsk żywiołowych;
- zweryfikowania i oszacowania szkód przez gminne komisje, poprzez lustracje na miejscu;
- sporządzenia i przekazania do ŁUW w Łodzi pismem przewodnim protokołów zbiorczych oraz protokołów indywidualnych z oszacowania szkód w gospodarstwach rolnych wraz z zarządzeniem ustalającym imienny skład osobowy gminnej komisji;
- sporządzenia i przekazania wykazu rolników ubiegających się o pomoc, po przeprowadzonej weryfikacji protokołów - najpóźniej do 12 miesięcy od daty oszacowania szkód przez komisję.

W Procedurze nie wskazano źródeł finansowania nałożonych na Gminę zadań. W Gminie Bedlno działania te były finansowane ze środków własnych Gminy.

(akta kontroli str. 34-55, 397-400)

2. W Gminie Bedlno susza miała miejsce w 2018 i 2019 r. W 2018 r. jako datę wystąpienia zjawiska ustalono 31 maja 2018 r. Wójt dnia 22 czerwca 2018 r. przekazał do ŁUW Powiadomienie o zamiarze wszczęcia procedury związanej z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi na terenie gminy. W 2019 r. zjawisko suszy wystąpiło od 31 maja, natomiast powiadomienie o zamiarze wszczęcia procedury zostało przekazane do ŁUW 27 czerwca 2019 r. Przed rozpoczęciem procedury związanej z szacowaniem strat, w Urzędzie dokonywano rozpoznania rodzaju i rozmiaru zjawiska wyrządzającego szkody na terenie Gminy, na podstawie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej IUNG-PIB w Puławach, aby upewnić się, iż możliwe jest podjęcie dalszych kroków. Ponadto pracownik Urzędu dokonywał wizji w terenie, sprawdzając ogólny stan upraw, w celu stwierdzenia czy szacowanie jest konieczne.

(akta kontroli str. 56-58, 169-170, 397-400)

Właściciele gospodarstw położonych na terenie Gminy corocznie informowani byli o możliwości składania wniosków o szacowanie szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi poprzez sołtysów oraz na stronie internetowej Urzędu. Wszyscy sołtysi zostali zobowiązani przez Wójta do wywieszenia informacji na tablicy ogłoszeń sołectwa oraz dostarczenia informacji osobiście do mieszkańców. W internecie zamieszczono także wzory wniosku o szacowanie strat wraz z załącznikami z możliwością ich pobrania.

(akta kontroli str. 296-303, 401-404)

Zgodnie z Procedurą ŁUW i zarządzeniem Wojewody Łódzkiego⁷, po wystąpieniu Urzędu do Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego oraz Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z wnioskiem o wytypowanie osób do składu komisji ds. szacowania szkód, Wójt, 16 lipca 2015 r. wydał zarządzenie⁸ powołujące ww.

⁷ Zarządzenie nr 99/2015 z dnia 22.04.2015 r. w sprawie powołania gminnych komisji ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi na terenie województwa łódzkiego

⁸ Zarządzenie nr 94/2015 w sprawie ustalenia imiennego składu osobowego gminnej komisji ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej spowodowanych niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi na terenie Gminy Bedlno

komisję, w skład której wchodził przedstawiciel ww. instytucji oraz pracownik Urzędu. Treść zarządzeń odpowiadała przykładowym wzorom zamieszczonym na stronie internetowej ŁUW.

(akta kontroli str. 304-308)

3. W Urzędzie zapewniono obsługę organizacyjno-techniczną komisji szacujących szkody oraz wywiązywano się z obowiązków nałożonych przez Wojewodę. Pracownicy Urzędu zbierali i weryfikowali wszystkie wnioski pod względem kompletności danych i wymaganych załączników. Po szacowaniu szkód przez gminne komisje i lustracje na miejscu, sporządzano indywidualne i zbiorcze protokoły szkód powstałych na terenie gminy, określające zakres szkód powstałych w gospodarstwach rolnych. Protokoły każdorazowo przesyłano do ŁUW wraz z wymaganymi załącznikami.

Po weryfikacji protokołów przez Wojewodę i dokonaniu korekt zgodnie z uwagami ŁUW, Urząd każdorazowo przekazywał poprawny protokół poszkodowanemu rolnikowi. Odbiór protokołu potwierdzał jego podpis i datę na imiennym wykazie poszkodowanych rolników.

W kontrolowanym okresie nie wpłynęła do Urzędu żadna skarga związana z realizacją zadań dotyczących szacowania szkód w Gminie Bedlno.

(akta kontroli str. 178-295, 309-377, 405-409)

Liczba złożonych wniosków w Urzędzie Gminy w Bedlnie w 2018 r. wyniosła 153, w tym:

- 19 wniosków z gospodarstw, w których łączna wysokość oszacowanych szkód wg kwoty obniżonego dochodu w gospodarstwie rolnym przekraczała 30% średniej rocznej produkcji gospodarstwa z ostatnich 3 lat;
- 134 wnioski z gospodarstw, w których łączna wysokość oszacowanych szkód wg kwoty obniżonego dochodu w gospodarstwie rolnym nie przekraczała 30% średniej rocznej produkcji gospodarstwa z ostatnich 3 lat.

W 2019 r. liczba złożonych wniosków wyniosła 520, w tym:

- 346 wniosków z gospodarstw, w których łączna wysokość oszacowanych szkód wg kwoty obniżonego dochodu w gospodarstwie rolnym przekraczała 30% średniej rocznej produkcji gospodarstwa z ostatnich 3 lat,
- 162 wnioski z gospodarstw, w których kwota obniżonego dochodu na poziomie rocznej produkcji roślinnej przekracza 30% średniej rocznej produkcji roślinnej z ostatnich 3 lat, gdy łącznie oszacowane szkody z całego gospodarstwa nie przekraczają 30% średniej rocznej produkcji;
- 12 wniosków z gospodarstw, w których łączna wysokość oszacowanych szkód wg kwoty obniżonego dochodu w gospodarstwie rolnym nie przekraczała 30% średniej rocznej produkcji gospodarstwa z ostatnich 3 lat.

(akta kontroli str. 67-68, 179-180)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie zapewniono obsługę organizacyjno-techniczną komisji szacujących szkody oraz wywiązywano się z obowiązków nałożonych przez Wojewodę. Działania Wójta odpowiadały kryteriom Procedury opracowanej przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, dotyczącej postępowania związanego z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, umożliwiającemu poszkodowanym korzystanie z pomocy łagodzącej skutki klęsk żywiołowych.

2. Realizacja zadań w zakresie udzielenia pomocy finansowej rolnikom poszkodowanym w wyniku suszy

Opis stanu faktycznego

1. W kontrolowanym okresie do Urzędu wpłynęły dwa wnioski o ulgę w podatku rolnym⁹, w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, o czym mowa w art. 67a i 67b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa¹⁰. W obydwu przypadkach wniosek składał ten sam rolnik argumentując go ciężką sytuacją finansową spowodowaną klęską suszy i złym stanem zdrowia. W przypadku ww. wniosków Wójt każdorazowo wydał decyzję umarzającą zaległy podatek lub jego część. W 2018 r. kwota całościowego umorzenia wyniosła 405 zł, natomiast w 2019 r. umorzenie wyniosło połowę wnioskowanej przez rolnika kwoty - 203 zł. W ww. sprawach przeprowadzono postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie czy zapłata podatku naruszać będzie ważny interes podatnika i zagrozi jego egzystencji, stwierdzając, iż wnioskodawca znalazł się w trudnej sytuacji finansowej, której nie mógł przewidzieć i zapobiec.

(akta kontroli str. 380, 382-392)

2. Rada Gminy Bedlno, w związku z częstym występowaniem na terenie Gminy niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, corocznie podejmowała uchwały w sprawie obniżki średniej ceny skupu żyta¹¹, będącej podstawą do ustalania podatku rolnego. Stanowiło to pomoc dla wszystkich producentów rolnych. W związku z obniżeniem podatku rolnego w Gminie nie wprowadzono innych form pomocy w związku z suszą w latach 2018 - 2021. Jak wyjaśnił Wójt, rolnicy posiadali także wiedzę o możliwości korzystania umorzenia i rozłożenia na raty podatku.

(akta kontroli str. 381)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd Gminy rzetelnie rozpatrywał wnioski i wydawał decyzje dotyczące ulg w podatkach rolnych dla gospodarzy poszkodowanych w wyniku suszy. Po rozpatrzeniu materiałów dowodowych, Wójt obiektywnie uzasadniał swoje decyzje, stosując jednolite zasady przy rozpatrywaniu wniosków. W Gminie corocznie podejmowano uchwały dotyczące obniżki średniej ceny skupu żyta, będącej podstawą do ustalania podatku rolnego, co stanowiło pomoc dla wszystkich producentów rolnych.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁹ Po jednym w 2018 i 2019 r.

¹⁰ Dz.U. z 2020 r. poz.1325

¹¹ na rok podatkowy 2018 z kwoty 52,49 zł za 1 dt do kwoty 36 zł za 1 dt, (obniżono o 31%),
na 2019 r. z 54,36 zł za 1 dt do 36 zł za 1 dt (34%),
na 2020 r. z 58,46 zł za 1 dt do 36 zł za 1 dt (38%),
na 2021 r. z 58,55 zł za 1 dt do 40 zł za 1 dt (32%).

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

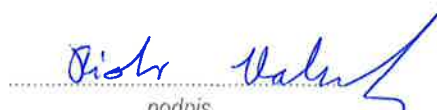
Łódź, 20 lipca 2021 r.

Kontrolerzy

Izabela Sawicka
inspektor kontroli państwowej

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

podpis

